

**POPIS ARHIVSKE I REGISTRATURNE GRAĐE
U NARODNOJ REPUBLICI HRVATSKOJ U GODINI 1959.**

Stjepan Bačić

Nastojanjem Arhivskog savjeta NR Hrvatske, a uz inicijativu i svestranu potporu Savjeta za kulturu i nauku NRH, prišlo se posljednjih nekoliko godina intenzivnijem uređivanju i reorganizaciji arhivske službe u NR Hrvatskoj. Izrađen je perspektivni plan mreže arhivskih ustanova¹ i utvrđena njihova teritorijalna i materijalna nadležnost. Od novih arhivskih ustanova, koje su ovim planom predviđene, dvije su osnovane i počele su radom, a četiri se nalaze u osnivanju. Samo se po sebi razumije da se time za potrebe arhivske službe ulažu znatna novčana sredstva, povećava se — makar i skromno — arhivski prostor i raste broj arhivskih službenika. Dalje su arhivske ustanove — pored ostaloga — počele da se jače angažiraju u javnom društvenom životu i pristupile su pojačanom publicitetu svoje službe i zadataka, a za dobar dio javnosti i publicitetu samoga postojanja.

U nizu ovih akcija, manjeg i većeg obima, pristupilo se u godini 1959. popisivanju arhivske i registraturne građe koja se nalazi izvan arhivskih ustanova, na čitavom području NR Hrvatske.

Inicijativa za pokretanje ove akcije popisivanja registrature, odnosno registraturne i arhivske građe, potekla je god. 1958. od Državnog arhiva u Zagrebu. Nakon ove inicijative Arhivski savjet NR Hrvatske

¹ B. Stulli, O planu mreže arhivskih ustanova na području N. R. Hrvatske, Arhivist sv. 3-4, god. 1958, str. 129-135.

K. Nemeth, Prilog problemu organizacije arhivske službe u N. R. Hrvatskoj, Arhivski vjesnik I, god. 1958, str. 393-408.

razmotrio je potrebu i mogućnosti provedbe popisa te zaključio predložiti Savjetu za kulturu i nauku NR Hrvatske da se pristupi organiziranju i izvršenju ovoga opsežnoga zadatka.

U obrazloženju svojega prijedloga Arhivski savjet iznosi da često pojedini organi vlasti, ustanove, poduzeća, društvene organizacije i drugi posjednici registraturne i arhivske građe ne postupaju tom građom na propisani način, kako bi bila upotrebljiva i zaštićena od propadanja. Pogotovo je to slučaj sa starijom pisanom građom koja više ne služi za operativne potrebe. Spisi se smještavaju u slabe i loše prostorije gdje su izloženi raznovrsnim štetnim utjecajima, rasipaju se, predaju u industrijsku preradu ili na drugi način uništavaju. Ona građa koja se ipak sačuva i predaje arhivskim ustanovama nalazi se redovno u nesređenom stanju, pa arhivi troše vrlo mnogo vremena za njezino sređivanje. Posljedica je, da tako primljena građa ostaje duže vremena neupotrebljiva i opterećuje spremišni prostor, jer se nesređena ne može škartirati.

Da bi se izbjeglo čuvanje suvišne i nepotrebne građe, a da se ipak sačuva sve što će biti potrebno nauci, tekućoj administraciji i pojedinim građanima, potrebno je da se na osnovu pozitivnih zakonskih propisa pristupi rješavanju toga problema dok se građa još nalazi kod organa, ustanova i organizacija koje su je proizvele, odnosno da se sređivanje i škartiranje obavi u samim registraturama. Time bi se oslobađao spremišni prostor u registraturama i u arhivskim ustanovama, građa bi bila pristupačna i uporabiva, a industrija bi brže dolazila do papirne sirovine.

Kao podloga za plansko i postepeno rješavanje ovih zadataka treba da posluže podaci o arhivskoj i registraturnoj građi koja postoji izvan arhivskih ustanova. Podaci bi se prikupili u akciji na evidentiranju registratura i građe koja se u njima nalazi. Osim toga bi rezultati akcije omogućili arhivskim ustanovama dalji stalan nadzor nad građom koja je izvan njihovih spremišta i sprečavanje stihijskog uništavanja građe.

U svojem prijedlogu Arhivski savjet je formulirao i osnovne crte organiziranja akcije na ovaj način:

- 1) da Savjet za kulturu i nauku NR Hrvatske prije početka akcije ishodi imenovanje kotarskih povjerenika za popis registratura u svim kotarevima u kojima nije sjedište arhivske ustanove,
- 2) da Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske potpomogne akciju svojom preporukom u formi okružnice kojom bi se objasnio cilj i organizacija akcije. Okružnica bi se umnožila i dostavila svim organima vlasti, ustanovama i organizacijama koje će biti anketirane, odnosno kod kojih će se građa popisivati,
- 3) uz okružnicu dobio bi svaki posjednik registrature da sam ispuni dva anketna formulara (vidi prilog) i da ih popunjene vrati arhivskoj ustanovi,

- 4) od evidencije izuzimaju se ustanove, zavodi i organizacije za čiju arhivsko-registraturnu građu postoje posebni propisi u pogledu čuvanja i pohrane,
- 5) u skladu s perspektivnim planom mreže arhivskih ustanova popis bi proveli, tj. detaljno organizirali i nadzirali, pojedini arhivi prema ovoj teritorijalnoj raspodjeli:
 - a) Državni arhiv u Zagrebu proveo bi popis registratura organa vlasti, ustanova i organizacija republičkog značenja na području cijele Republike i popis registratura na područjima deset kotareva u kojima još ne djeluju planirane arhivske ustanove. To su kotarevi: Bjelovar, Daruvar, Gospić, Karlovac, Križevci, Nova Gradiška, Ogulin, Sisak, Slavonska Požega i Slavonski Brod,
 - b) Arhiv u Dubrovniku proveo bi popis u kotaru Dubrovnik,
 - c) Arhiv grada Zagreba — na području grada Zagreba i u kotaru Kutina,
 - d) Arhiv u Osijeku — u kotarevima: Osijek, Našice, Vinkovci i Virovitica,
 - e) Arhiv u Rijeci — u kotarevima Rijeka i Pula,
 - f) Arhiv u Splitu — u kotarevima Split i Makarska,
 - g) Arhiv u Varaždinu — u kotarevima: Varaždin, Čakovec, Koprivnica i Krapina,
 - h) Arhiv u Zadru — u kotarevima Zadar i Šibenik.
- 6) Svaka arhivska ustanova treba da sa svoje strane učini:
 - a) da uz suradnju kotarskih povjerenika izradi po kotarevima privremene popise organa vlasti i važnijih ustanova i organizacija koje na njezinu području treba anketom obuhvatiti,
 - b) da po primitku potrebnog broja primjeraka okružnice Izvršnog vijeća i anketnih formulara razošalje ovaj anketni materijal prema načinjenim privremenim popisima; nakon primitka popunjenih anketnih formulara da od njih formira dvije kartoteke: Kartoteku organa vlasti, ustanova i organizacija i Kartoteku građe koja se nalazi u njihovim registraturama,
 - c) prema mogućnostima da kasnije posjećuje registrature i kontrolira podatke koji su uneseni u anketne formulare,
 - d) u toku akcije treba da arhivske ustanove prikupljaju podatke i o drugim arhivalijama, starijim i novijim, koje nisu sastavni dio registratura.
- 7) Za provođenje akcije trebalo bi izvan redovnog budžeta arhivskih ustanova osigurati 525.000 dinara. (Umnožavanje anketnog materijala, poštanski troškovi, troškovi putovanja i obilazaka i dr.).

Ovako formuliran i obrazložen prijedlog Arhivskog savjeta prihvatilo je Savjet za kulturu i nauku NR Hrvatske u cjelini na svojoj sjednici od 11. studenoga 1958. U mjesecu prosincu 1958. Savjet je detaljno obavijestio sekretarijate za prosvjetu i kulturu svih narodnih odbora kotareva o planiranoj akciji popisivanja i preporučio im da ovu akciju prate i potpomognu i da je smatraju jednim od svojih zadataka na polju kulture u 1959. godini. Tom zgodom su sekretarijati za prosvjetu potaknuti da odaberu po jednog pogodnog službenika koji će kao kotarski povjerenik uz pomoć nadležne arhivske ustanove nadzirati popis i biti odgovoran za provođenje akcije na području svojega kotara.

U mjesecu prosincu 1958. godine izdaje i Izvršno vijeće NR Hrvatske svoju okružnicu koja će se umnožiti i zajedno s anketnim formularima dostavljati posjednicima registratura. U okružnici se konstatira da se ustanove, poduzeća i organizacije često ne pridržavaju zakonskih propisa o čuvanju registraturne i arhivske građe ne shvaćajući prednosti koje bi one same imale od pravilnog postupanja s građom u svojim registraturama. Dalje se ističu štetne posljedice neurednog vođenja registratura i preporučuju mjere koje treba poduzeti da bi se sredilo stanje u registraturama. Jedna od prvih potrebnih mjera jest evidentiranje svih važnijih registratura i arhivsko-registraturne građe koja se u njima nalazi.

Na kraju okružnica upozorava na važnost i značenje ove akcije evidentiranja i ističe potrebu da organi narodne vlasti, rukovodioci i predstavnici pojedinih organizacija i poduzeća pokažu puno razumijevanje za ovaj pothvat i da pri njegovu provođenju pruže potrebnu pomoć.

Organiziranje evidencije registratura u cijeloj Republici i nadzor nad njezinim provođenjem povjerio je Savjet za kulturu i nauku NR Hrvatske Državnom arhivu u Zagrebu. U tu svrhu formirana je pri tom Arhivu Komisija od šest arhivista koja je, u suradnji s upravom Arhiva, otpočela provođenjem organiziranja akcije, rukovodila njome i nadzirala je do završetka.

Dana 17. ožujka 1959. održano je u Savjetu za kulturu i nauku NRH u Zagrebu savjetovanje kojemu su prisustvovali kotarski povjerenici za popis registratura, direktori arhivskih ustanova u NR Hrvatskoj, članovi Komisije za popis registratura i neki od članova Arhivskog savjeta Hrvatske. Zadatak saveznog savjetovanja bio je da se utvrdi provedba posljednjih priprema za evidenciju registratura i donesu potrebni zaključci o radu u toku same akcije.

Četiri člana Komisije za popis registratura referirali su na savjetovanju o ovom: 1) popunjavanje anketnih formulara, 2) Uputstvo o provođenju evidencije registratura koje je bilo izrađeno za arhivske ustanove i kotarske povjerenike, 3) podnošenje 15-dnevnog izvještaja

- m) od veterinarskih stanica samo kotarske i one veće u sjedištima bivših kotareva,
- n) od zdravstvenih ustanova sve bolnice, domovi narodnog zdravlja i veće zdravstvene stanice,
- o) od poštanskih ureda samo kotarske pošte,
- p) kod željeznice samo najveće željezničke stanice i poduzeća za održavanje željezničkih sredstava,
- r) pojedina trgovačka, ugostiteljska i zanatska poduzeća (radnje, hoteli i sl.) i uopće pojedini pogoni neće se popisivati, nego popisati njihove zajedničke centrale i uprave, ukoliko postoje,
- s) analogno točki r) neće se popisivati apoteke,
- t) od tvornica i industrijskih poduzeća popisat će se samo veća i značajnija i ona koja imaju izgleda da se razviju u važne privredne faktore,
- u) od poljoprivrednih i drugih zadruga popisati starije i veće koje imaju razgranatiju privrednu djelatnost i važan su faktor u lokalnoj privredi,
- v) popisat će se sva građa do godine 1958. zaključno.

Sastavljačima prethodnih popisa (arhivskih ustanovama i kotarskim povjerenicima) preporučeno je da se posluže podacima kotarskih zavoda za statistiku i da se konzultiraju sa sekretarijatima kotarskih narodnih odbora, s kotarskim komorama i savezima.

Unatoč ovim dogovorima i preporukama načinjeni prethodni popisi bili su po svojem opsegu vrlo različiti. Jedan dio sastavljača pravilno je odabrao organe vlasti, ustanove i organizacije koje će na svojem području anketirati, a drugi su obuhvatili previše ili premalo. Previše opsežne i previše kratke popise trebalo je naknadno kod obilazaka u prvoj fazi akcije korigirati i nadopunjavati. Iskustvo je tek pokazalo da bi najpogodnije bilo popise dostaviti Republičkoj komisiji da ih ona pregleda i stavi na njih svoje primjedbe. No i u tomu slučaju bi se na području privrede izbor registratura morao uglavnom prepustiti ocjeni sastavljača popisa. Bilo je kotareva u kojima popisi nisu bili sastavljeni do predviđenog roka, pa se u vezi s tim zakasnilo i s razašiljanjem anketnog materijala. Tako su predviđeni poslovi već na početku akcije počeli zakašnavati.

U mjesecu travnju i svibnju obilazili su arhivski službenici kotareve koji spadaju u njihova područja, održavali sastanke i savjetovanja te s povjerenicima obilazili anketirane registrature. Na sastanke su pozivani službenici iz sjedišta narodnih odbora kotareva koji su u svojoj jedinici zaduženi rukovanjem odnosno popisom registraturne građe, a iz sjedišta općina pozivani su općinski tajnici, odnosno službenici koji su trebali da pomognu u provođenju ankete na području općina. Na sastancima se govorilo o arhivstvu i arhivskoj službi općenito i s obzirom na regionalne prilike i o važnosti registriturne i arhivske građe za nauku i tekuću administraciju. Dalje, o zadacima arhivskih ustanova, o potrebi i dužnosti posjednika registratura da na izvršenju tih zadataka surađuju. Posebno je izložena važnost i svrha popisivanja registraturno-

arhivske građe, organizacija akcije popisivanja i način popunjavanja anketnih formulara.

Unatoč svim tim pripremama i organizacionim mjerama popunjeni anketni formulari pristizali su tokom mjeseca travnja i svibnja ispod očekivanja. Do 5. lipnja, do kada je bio predviđen završetak akcije, anketi se odazvalo jedva oko 40% anketiranih organa vlasti, ustanova i organizacija.

I služba izvještavanja o toku akcije slabo je funkcionirala. Izvještaji su stizali neredovito ili uopće nisu stizali, a samo Arhivi u Varaždinu i Osijeku redovno su izvještavali o toku akcije.

Nastupom ljetnih školskih praznika, godišnjih odmora i ljetne sezone u privredi popisivanje je u mjesecu lipnju i srpnju gotovo potpuno zastalo. Zbog toga je rok za završetak ankete morao biti dvaput produžavan (do 30. IX, pa do 15. XI) a obilascima registratura i pismenim požurivanjima trebalo je intenzivno nastaviti.

Osim objektivnih razloga koji su usporavali tok i odložili završetak ankete do konca god. 1959. bilo je i nemarnog odnošenja prema izvršenju ovog zadatka. Većina narodnih odbora kotareva prišla je pravodobno njegovu izvršenju, a neki se kotarski narodni odbori nisu dovoljno zauzimali da anketa bude što prije završena. No ipak — gledano u cjelini — glavni razlog ovomu zakašnjenju bila je neekspeditivnost većine anketiranih posjednika registraturno-arhivske građe.

Cjelokupni uspjeh akcije zavisio je pored ostaloga i o organizaciji. Veći dio mjera i postupaka bio je za sve jednako utvrđen prije početka akcije, ali detalji organizacije u kotaru bili su prepušteni pojedinim arhivima i kotarskim povjerenicima. U načinu organiziranja rada u kotaru pojavila su se tri tipa: 1) akcija je vođena izravno preko narodnog odbora kotara, odnosno njegovog sekretarijata za prosvjetu, 2) u akciji je kotar angažirao narodne odbore općina i tako je izvršenje akcije na njih preneseno i 3) akciju je vodila sama arhivska ustanova, kao što je bio slučaj u Dubrovniku.

Teško je reći koji je od prva dva načina bolji, jer se u raznim kotarevima išlo istim putem, a uspjeh se znatno razlikuje. Treći način ipak nije bio pogodan već zbog toga što se narodni odbor kotara nije u akciji dovoljno angažirao i pružao svoju pomoć, jer se nije za akciju smatrao glavnozaduženim. Tako su na arhivu ostali svi poslovi koje mu je bilo teško uspješno završiti bez pune podrške onoga autoriteta što ga prema posjednicima registratura ima narodni odbor kotara.

Do konca mjeseca listopada nije se anketi odazvalo 26% anketiranih organa vlasti, ustanova i organizacija. Veliki dio neodazvanih sačinjavale su osnovne škole i društvene organizacije u sjedištima općina. Tokom obilaska bilo je ustanovljeno da ove ustanove i organizacije općenito imaju vrlo malo pisane građe, a i ta nije značajna. Pogotovo je to slučaj s većinom općinskih društvenih organizacija. Zbog toga je

na savjetovanju Društva arhivskih radnika Hrvatske³ zaključeno da se od daljeg popisivanja pisane građe ovih jedinica odustane. Naročito je to bilo potrebno u kotarevima: Čakovec, Dubrovnik, Karlovac, Krapina, Makarska, Split i Varaždin. U ovim kotarevima je anketiranje osnovnih škola i društvenih organizacija bilo provedeno 100%, a ukupni postotak odazvanih bio je relativno slab. I pri anketiranju privrednih organizacija bilo se u ovim kotarevima otišlo prilično u širinu.

Nakon ovoga zaključka revidirani su popisi posjednika registratura koji se anketi nisu bili odazvali i brisane su male osnovne škole i društvene organizacije i izvjestan broj manjih privrednih poduzeća. Od društvenih organizacija općinskog ranga ostavljene su starije, veće i aktivnije koje su od značenja za lokalni kulturni život.

Ovakav tok popisivanja upozorava da je pri poduzimanju sličnih akcija potrebno pravodobno i pažljivo izvršiti što opsežnije pripreme i za provođenje akcije odabrati što pogodnije ljude koji će za ovaj posao imati dovoljno razumijevanja, a za njegovo izvršenje dosta vremena.

Do kraja godine nastavljeno je prikupljanje popunjenih anketnih formulara, a danom 31. prosinca 1959. akcija je zaključena.

Od novčanih sredstava, koje je Savjet za kulturu i nauku NRH odobrio za provođenje akcije, utrošeno je oko 250.000 dinara. K ovomu treba pribrojiti izdatke pojedinih arhivskih ustanova i narodnih odbora kotareva.

Prikazat ćemo u glavnim crtama uspjeh i rezultate ankete. Na prvom mjestu iznijet ćemo rezultate po područjima arhivskih ustanova, s obzirom na broj popisanih registratura od ukupnog broja predviđenih, te navesti aktivnost koja je na svakomu od tih područja poduzimana u pripreмноj fazi akcije i u toku same akcije.

1) Državni arhiv u Zagrebu.

a) Organi vlasti, ustanove i organizacije republičkog karaktera: anketirano (tj. razaslan anketni materijal) 370 registratura.

Nije se odazvalo (tj. nije vratilo popunjenje anketne formulare) 37 registratura. To iznosi 10% od ukupno anketiranih. Od 37 registratura koje se anketi nisu odazvale šest su kulturno-prosvjetne ustanove, dvije privredne organizacije, 17 društvenih i 12 vjerskih organizacija. Održan je jedan sastanak na kojemu je bilo deset učesnika⁴ i posjećene

³ Od 15. do 17. studenog 1959. održano je u Slav. Brodu savjetovanje Društva arhivskih radnika Hrvatske. Na savjetovanju je podnesen izvještaj o toku akcije popisivanja registratura, izvršena analiza dotadanih rezultata i doneseni zaključci i direktive za daljnji rad i dovršenje akcije.

⁴ Na sastancima i savjetovanjima učestvovali su prvenstveno službenici koji u svojoj jedinici rukuju arhivsko-registraturnom građom i zaduženi su za njezin popis. Mjesto njih učestvovali su od strane nekih organa vlasti, ustanova i organizacija i drugi službenici ili rukovodioci.

su 272 registrature. Registrature su posjećivala dva službenika vanjske službe uz povremenu pomoć još četvorice arhivista.

b) Područje 10 kotareva u kojima je Državni arhiv u Zagrebu neposredno rukovodio akcijom popisivanja.

Ukupno su anketirane 2154 registrature. Nije se odazvalo 179. To iznosi 8% od ukupnog broja anketiranih. Održano je 45 sastanaka s ukupno 1000 učesnika. Službenici Državnog arhiva i kot. povjerenici izvršili su 61 službeno putovanje⁵ i posjetili 351 registraturu.

Najslabiji je bio uspjeh ankete na području kotara Daruvar. Sekretarijat za prosvjetu NOK-a, kojemu je čitava akcija bila povjerena, nije anketirao društvene i vjerske organizacije. Izvještajna služba u toku akcije i uopće veza i suradnja ovoga kotara s Republičkom komisijom bila je vrlo slaba. Slično je bilo i u kotaru Slavonska Požega.

Najbolje i relativno najbrže akcija je završena u kotarevima Bjelovar, Križevci i Sisak.

2) Državni arhiv u Dubrovniku. Anketirane su 343 registrature, odazvalo se 211, nisu se odazvale 132. To iznosi 38%. Ovo je najslabiji uspjeh po procentu odazvanih na području Republike. Posjećena je 81 registratura. Sastanci nisu održavani niti su obilažena područja općina.

3) Historijski arhiv u Rijeci. Anketirano je 1366 registratura, odazvalo se 1099, nije se odazvalo 267. To iznosi 20% od ukupno anketiranih. Održana su četiri sastanka kojima je prisustvovalo 35 učesnika. Izvršeno je 7 službenih putovanja i posjećena 221 registratura.

4) Historijski arhiv u Zadru. Anketirano je 877 registratura, odazvale se 852, ni se odazvalo 25. To iznosi 3%. Održano je 12 sastanaka s 210 učesnika, izvršena su 44 putovanja na područje kotareva i 326 posjeta registraturama.

5) Historijski arhiv u Zagrebu. Anketirano 1290 registratura, odazvalo se 1209, nije se odazvala 81. To iznosi 6%. Održano je 10 sastanaka s 373 učesnika, izvršeno 12 putovanja na šire područje grada i 140 posjeta registraturama.

6) Arhiv u Osijeku. Anketirane su 1333 registrature, a odazvalo se 1313. Nije se odazvalo 20 vjerskih organizacija. To iznosi 1,5% od ukupno anketiranih. Ovo je po procentu odazvanih registratura najbolji uspjeh na području cijele Republike. Održano je 20 sastanaka i savjetovanja s ukupno 629 učesnika. Izvršeno je 51 službeno putovanje i 379 posjeta registraturama.

7) Historijski arhiv u Splitu. Anketirano je 1312 registratura, odazvalo se 1030, nisu se odazvale 282 ili 27%. Održano je 11 sastanaka

⁵ Kao jedno službeno putovanje uzet je odlazak arhivskog službenika ili kotarskog povjerenika iz njegova sjedišta na područje jednoga kotara.

kojima je prisustvovalo 95 učesnika. Izvršena su 33 službena putovanja i učinjene 263 posjete registraturama.

8) Historijski arhiv u Varaždinu. Anketirano je 1317 registratura, odazvale se 1122, nije se odazvalo 195. To iznosi 15%. Održano je 50 sastanaka s ukupno 317 učesnika, izvršeno je 25 putovanja i posjećeno 280 registratura.

Na području cijele Republike anketirana su ukupno 10.362 organa vlasti, ustanova i organizacija, odazvalo se 9145, nije se odazvalo 1217. To iznosi 12% od ukupnog broja anketiranih.

Zapisano je ukupno 1,695.328 fascikala (svežnjeva, dosjea) spisa. To iznosi 132.143 tekuća metra polica. Osim ove količine zabilježeno je 7597 kub. metara arhivske građe. Dalje je registrirano 742.796 svezaka raznih uredskih knjiga.

Sumarni brojevi podaci dalje pokazuju da su u 5836 registratura svi spisi sređeni, u 2566 djelomično sređeni, a u 576 nesređeni. Iz odgovora 167 registratura nije se moglo sa sigurnošću utvrditi u kakvu je stanju sređenosti njihova registraturna građa.

Najslabija sređenost je u privrednim organizacijama (poduzeća) i zdravstveno-socijalnim ustanovama. U 50% ovih jedinica građa je sređena, u 50% djelomično sređena ili nesređena.

Na području cijele Republike održana su ukupno 153 savjetovanja (sastanka) na kojima je prisustvovalo 2669 učesnika. Izvršena su 233 službena putovanja i posjećeno 2326 registratura.

Anketi se procentualno nije odazvalo kako slijedi:

- 1) organa vlasti i ustanova javnih službi:
 - a) upravnih 7%,
 - b) prosvjetno-kulturnih i naučnih 7%,
 - c) zdravstvenih i socijalnih 7%,
 - d) financijskih 15%,
 - e) pravosudnih 11%,
 - f) ostalih 14%,
- 2) privrednih organizacija 7%.
- 3) društvenih organizacija 20%.
- 4) vjerskih organizacija 44%.

Ukratko ćemo se osvrnuti na kvalitetu odgovora koji su davani u anketnim formularima.

Pri ispunjavanju anketnih formulara bilo je, više ili manje, pogrešaka i propusta u svima rubrikama. Međutim te pogreške i propusti nisu po svojoj težini jednaki, kao što ni rubrike u anketnim formularima, odnosno podaci koji se u njima traže, nisu jednako važni. Dobar dio pogrešaka i nedostataka mogli su arhivski službenici sami korigirati, a gdje to nije bilo moguće trebalo je anketne formulare vraćati registraturama na ispravak i dopunu.

U anketnom formularu broj 1 najosjetljivije rubrike bile su one koje traže podatke o osnivanju i organizacionim promjenama i izmjenama naziva anketirane jedinice.

U rubrici o osnutku češće nije navođeno čijom odlukom je dotični organ vlasti, ustanova odnosno organizacija osnovana, dan i mjesec osnutka, nego je navedena samo godina. No i sama godina osnivanja može nas zadovoljiti jer vidimo, od koje bi godine trebalo da registratura ima registraturnu građu, a to i jest glavna svrha ove rubrike. Malo je bilo anketiranih koji nisu naveli ni godinu osnivanja.

Veći nedostatak znače oni slučajevi gdje nisu navedene organizacione promjene koje je u prošlosti doživjela anketirana jedinica. U takvim slučajevima znalo se u anketnom formularu broj 2 pokazati da se u dotičnoj registraturi nalazi građa starija nego li je sama registratura, a nije se znalo od koga ta građa potječe. Za takve slučajeve — kojih nije bilo previše — moralo se tražiti objašnjenje od popunjavaoca anketnih formulara.

U rubrici koja traži podatke o službeniku koji rukovodi registraturom nisu uvijek navođene školske kvalifikacije. Mjesto toga navedeno je ime službenika, njegov platni razred i drugo što u formularu nije traženo. Do ovoga podatka nije bilo teško doći, pa njegovo ispuštanje očito ukazuje na površnost i brzopletost u popunjavanju formulara.

U anketnom formularu broj 2 ima više nedostataka nego u prvom formularu, jer se u njemu traži i veći broj podataka.

U rubrici 1. negdje nije naveden broj fascikala i svežnjeva spisa, ili broj tekućih odnosno kubnih metara, ili se pak u iskazivanju metara očividno griješilo.

U dosta ovakvih slučajeva mogle su se u arhivima ove pogreške ispraviti, a za manji broj je traženo objašnjenje od popunjavala formulara.

Najviše se griješilo u razdiobi uredskih knjiga na rubrike 2, 3, i 4. Nema sumnje da je ta specifikacija bila jedan od težih poslova pri ispunjavanju formulara i tražila je izvjesnu stručnu spremu i bolje poznavanje administracije. Ako ispunjavalac nije imao dovoljno stručne spreme i iskustva, a k tome ni dobre volje, onda grupiranje uredskih knjiga nije uspjelo. No i u tom slučaju evidentiran je ukupan broj knjiga, a to je i najvažnije.

Popunjavanju rubrike »Mjesto gdje se građa čuva« nije svuda poklanjana potrebna pažnja, pa se ponegdje nije moglo sa sigurnošću zaključiti, da li je građa ugrožena ili nije.

Najproblematičniji su, čini se, podaci u rubrici »Uništena registraturna građa«, a pogotovo vrijeme, razlozi i način uništavanja. Češće je ova rubrika ostala neispunjena. Razlog tomu može biti prešućivanje vlastitih nepropisnih postupaka, kao i to što današnji službenici zaista ne znaju što se i kada dogodilo s registraturnom građom koje nema. Najčešće se kao razlog uništavanja navode ratne operacije. No i iz ovakvih podataka možemo izvući neke korisne zaključke. Ako nije iskazano da građa u nekom periodu postoji, a nije navedeno da je uništena, ne ćemo pogriješiti ako je smatramo uništenom.

Vidimo, dakle, gdje je sve građa uništavana, a to je danas važnije nego kako je i kada uništena. Osim toga je pri popunjavanju ove rubrike svaki posjednik registrature morao uvidjeti da postoji netko tko vodi računa o registraturnoj građi. To će svakako povoljno utjecati u pogledu daljeg čuvanja i nepropisnog škartiranja.

Sumarni pregled brojčanih podataka pokazuje da je na području cijele Republike do godine 1950. građa uništavana u 2178 registratura, a poslije godine 1950. u 504 registrature.

U izvjesnom broju anketnih formulara ima netočnih ili — bolje rečeno — približno točnih podataka. Ali ako se uzme u obzir specifičnost ovoga posla i raznovrsnost popunjavaca po obrazovanosti, stručnoj spremi, iskustvu i savjesnosti, onda netačnosti i nije bilo mnogo. Potpuna se tačnost nije ni očekivala, kao što se to ne očekuje ni od jedne ankete. Rezultati svake ankete su, više ili manje, aproksimativni, a stepen tačnosti ove ankete, s obzirom na njezinu svrhu i današnje stanje arhivske službe kod nas, potpuno zadovoljava.

Ne bismo bili realni kad ne bismo spomenuli mnogo veći broj onih koji su formulare popunili na način koji zadovoljava i one koji su ih popunili vrlo dobro. Ima dosta slučajeva gdje su formulari vrlo dobro popunjeni, a s popunjavaocem nismo imali nikakva ličnog dodira. Ova pojava potvrđuje da su formulari sa svojim uputama dovoljno jasni i da ih je bilo moguće dobro popuniti, ako je popunjavanje bilo povjereno licu koje ima jedan minimum stručne spreme i dovoljno ozbiljnosti i savjesnosti za rad.

Da bi se u arhivskim ustanovama sabralo za informiranje istraživača što više podataka o arhivskoj građi, prikupljani su u toku akcije i podaci o arhivalijama koje se nalaze u muzejima, bibliotekama, institutima i sl. Primljeni su popisi arhivske građe od 16 muzeja, dviju biblioteka, jednog instituta i triju biskupija.

Forma ovih popisa nije bila prethodno tačno utvrđena, pa se oni u pogledu forme i iscrpnosti donekle razlikuju. Ima ih detaljnijih i opsežnih, kao što su npr. oni s područja Arhiva u Splitu i Varaždinu, a ima ih sažetijih, koji sadrže manje podatke o arhivalijama.

Općeniti su i manje iscrpni podaci o građi koja se nalazi kod Gradskih muzeja u Valpovu, Vukovaru, Iloku, Vinkovcima i Korčuli i to iz razloga što je građa u nesređenom stanju. Isti slučaj je sa po jednom zbirkom Pomorskog muzeja i Historijskog instituta Jugoslavenske akademije u Dubrovniku.

Potrebno je stoga dobivene popise zbirki gdje god je moguće nadopuniti, naročito u pogledu starosti i porijekla arhivalija, a od onih posjednika zbirki koji imaju arhivalije katalogizirane zatražiti prijepise kataloga.

U toku akcije prikupljeni su i podaci o građi koju bi trebalo preuzeti u spremišta arhivskih ustanova. Prioritet u preuzimanju ima starija arhivska građa, odnosno građa koja je nastala prije 1945. godine,

a od ove ona koja je ugrožena. Zatim dolazi građa organa vlasti ustanova i organizacija koje su likvidirane poslije 1945. godine. U toku akcije zabilježeno je da na području Republike ima 92 fonda građe starije od 1945. godine i 414 fondova koji potječu od organa vlasti, ustanova i organizacija likvidiranih poslije 1945.

To su dosta velike količine arhivske građe, ali se u tačnost ovih brojeva može prilično sumnjati. Ustanovljeno je, naime, da su pojedine registrature ovakve fondove prešućivale jednostavno iz razloga što je te fondove — nesredene i često nepristupačne — prilično teško popisati. Zbog toga treba da pronalazjenje ovakvih fondova i njihovo popisivanje ostane i dalje jedan od zadataka vanjske arhivske službe i sabirnih centara.

Pokušali smo približno procijeniti količinu ove građe i doći do brojeva koji bi nam mogli služiti za dalju orijentaciju. U ovome smo samo djelomično uspjeli, jer neki arhivi izvještavaju da tu procjenu prema raspoloživim podacima za sada ne mogu načiniti, a ima opet podataka koji su odviše općeniti jer se do tačnijih nije moglo doći.

Evo tih podataka:

1) U Državni arhiv u Zagrebu bilo bi potrebno preuzeti arhivsku građu iz 38 ustanova i organizacija republičkog karaktera. Količina ove građe iznosi oko 20.000 fascikala spisa i preko 1000 uredskih knjiga. (Ovdje nije uračunato oko 6000 tekućih metara polica arhivske građe koja potječe od likvidiranih banaka i novčanih zavoda, a u bližoj budućnosti morat će je od Narodne banke preuzeti Državni arhiv).

Na području onih 10 kotareva u kojima je akciju popisivanja vodio Državni arhiv u Zagrebu ima u 290 popisanih registratura preko 17.000 fascikala spisa i oko 11.000 uredskih knjiga koje bi trebalo preuzeti u arhivsko spremište. Napominje se da je u ove brojeve uračunata i starija građa župnih ureda i osnovnih škola.

2) Historijski arhiv u Varaždinu navodi da na njegovu području ima za preuzimanje oko 250 fascikala spisa i oko 2200 uredskih knjiga.

3) Historijski arhiv u Zagrebu navodi da za preuzimanje ima oko 6.800 svežnjeva spisa i oko 7.600 uredskih knjiga.

4) Arhiv u Osijeku procjenjuje da bi s područja grada Osijeka morao preuzeti oko 10 vagona arhivskog materijala, a s područja svoja 4 kotara oko 1 vagon.

5) Historijski arhiv u Splitu procjenjuje da ima za preuzimanje oko 20.000 svežnjeva spisa i oko 5.000—6.000 uredskih knjiga.

6) Državni arhiv u Dubrovniku navodi da na njegovu području ima za preuzimanje oko 2.800 fascikala, oko 10 kubnih metara spisa i oko 1.500 uredskih knjiga.

Sumarni brojevi podaci o službenicima koji rukovode registraturama pokazuju da od 9.145 registratura, koje su se na području cijele Republike odazvale anketi, u 198 velikih registratura postoji službenik koji je zadužen samo brigom i radom na registraturnoj građi. U manjim

registraturama ovaj službenik zadužen je i drugim poslovima. Primjećeno je, međutim, da ima posjednika registratura kod kojih za registraturnu građu nitko nije izričito zadužen i odgovoran, iako to predviđa Uredba o kancelarijskom poslovanju. U ovakvim slučajevima spise iz registraturnog spremišta uzimaju i u spremište vraćaju razni službenici, a posljedica je da spisi, prije ili poslije, dolaze u nered, a arhiva postaje neuporabiva.

Glavni razlog ovakvim pojavama jest nedostatak propisa o registraturama koji bi pobliže odredili postupke za pohranjivanje registraturne građe, rukovanje njome, odgovornosti i sankcije za prekršaje i propuste. Međutim ni donošenjem propisa neće ovaj problem biti potpuno riješen, ako se kod službenika zaduženih i odgovornih za registraturno-arhivsku građu ne bude razvijalo razumijevanje i shvaćanje o važnosti i vrijednosti te građe. Korisno bi bilo da se u nastavne programe škola nižeg i srednjeg stupnja (u predmete: povijest ili tehnički odgoj) i škola u kojima se školuju kadrovi kotarskih narodnih odbora i komuna unese ova materija i obradi makar i u manjem opsegu.

Brojčani podaci o školskim kvalifikacijama službenika koji rukuju registraturama ne daju lošu sliku. Međutim ima dosta ovih službenika koji smatraju da je registraturno-arhivska građa potrebna samo za tekuće poslove. Isto tako su često neupućeni u osnovne tehničke mjere i postupke koje treba provoditi da bi se pisana građa zaštitila i sačuvala od propadanja. Zbog toga bi bilo korisno da se za ove službenike organiziraju kraći seminari u kojima bi bili podučeni o radu u registraturi i rukovanju registraturno-arhivskom građom. Seminare bi mogle organizirati arhivske ustanove u suradnji sa sekretarijatima za opću upravu narodnih odbora, a u prvom redu sa Sekretarijatom za opću upravu Izvršnog vijeća Sabora NRH. Dobro bi došlo i izdavanje jednog kraćeg priručnika za rukovoaoce arhivsko-registraturnom građom u registraturama koji bi bio sastavljen na osnovu pozitivnih propisa i osnovnih zahtjeva arhivistike u pogledu čuvanja pisane građe.

Suradnja arhivskih ustanova i sekretarijata za opću upravu, odnosno njihovih administrativnih inspekcija, gotovo nije ni postojala, a nadzor nad registraturama — gledano u cjelini — bio je slab. Naročito su slabo nadzirane arhive privrednih i društvenih organizacija. Na području privrede nema organizirane kontrole koja bi uključivala i kontrolu arhivskih poslova, a administrativno poslovanje društvenih organizacija, rukovanje i raspoložba arhivskom građom nije regulirana nikakvim propisima.

Ove konstatacije upućuju da treba razmotriti kako bi se rukovanje, čuvanje i raspoložba pisanom građom privrednih i društvenih organizacija uredila putem posebnih propisa. Do toga vremena potrebno je da arhivske ustanove pojačaju nadzor nad arhivima privrednih i društvenih organizacija.

U izvještajima koje su tokom čitave akcije podnosile arhivske ustanove, kotarski povjerenici i pojedini arhivski službenici ne navodi se nijedan slučaj nepropisnog otkupa papira koji bi se dogodio u posljednje vrijeme. Potrebno je međutim i dalje nadzirati djelatnost poduzeća za otkup otpadaka unatoč tome što se posljednjih godina broj njihovih nepropisnih postupaka smanjio i što se poduzimaju mjere za uređenje njihove otkupne mreže i stanja na tržištu.

*

Neposredna svrha popisa arhivsko-registraturne građe bila je da se ustanovi koliko ima ove građe, gdje se ona nalazi i u kakvu je stanju. Prikupljeni podaci treba da posluže kao osnova i putokaz za dalji planski rad arhivske službe u pogledu prikupljanja, čuvanja i zaštite pisane građe.

U raznim prigodama bilo je primjedaba da su neki podaci, koji su prikupljeni u ovoj akciji, problematične vrijednosti. Međutim, neki su od ovih podataka tačni, a neki su približno tačni. I matematika kao nauka pored tačnih brojeva operira s brojevima približnih vrijednosti i to u slučajevima gdje tačna brojenja i mjerenja nisu moguća ili nisu potrebna. Tako je i s brojenjima i mjerenjima količina koje su bile predmet ove ankete. Neke od njih nije bilo moguće tačno izbrojiti i izmjeriti, a za neke nam apsolutna tačnost nije ni nužna. Sigurno je međutim da nam brojevi do kojih smo došli daju prilično tačnu sliku stvarnog stanja i da na osnovu njih možemo uspješno vršiti svoja predviđanja i planiranja. Ako li pak te brojeve usporedimo s onim sporadičnim i parcijalnim podacima koje smo imali prije akcije, onda možemo reći da danas imamo neuporedivo više.

Bilo je već sličnih pokušaja da se evidentira registraturno-arhivska građa koja se nalazi kod posjednika registratura. To su poslije Oslobođenja djelomično provodili Državni arhivi u Zagrebu i Rijeci i Arhiv grada Splita svaki na svojem području. Ovi pothvati bili su organizirani na drugoj osnovi i s manje sredstava, pa su i rezultati bili djelomični i nepotpuni.

Sada se prvi put u NR Hrvatskoj došlo do potpunog pregleda svih organa vlasti, ustanova i organizacija, kojih je građa od interesa za arhivske ustanove i historijsku nauku. Dobiveni su osnovni orijentacioni podaci o količinama i vrstama te građe, njenoj starosti, stanju, središtenosti i smještaju na cijelom području Republike.

Naprijed je navedeno koliko je tokom akcije održano ukupno savjetovanja i sastanaka te posjećeno registratura. Pri svim tim ličnim dodirima govorilo se o arhivskim ustanovama, arhivskoj službi i propisima, o vrijednosti arhivske i registraturne građe te o potrebi da se ta građa čuva itd. Time je izvršena i velika propaganda za arhive i arhivsku službu među ljudima koji rukuju registraturnom građom ili su za nju odgovorni. Ova je propaganda to značajnija što većina tih

ljudi dotada nije ni znala da postoje arhivi kao posebne ustanove i arhivska služba s kojom i sami treba da surađuju.

Podaci izneseni u ovom prikazu pokazuju da je ova široka akcija uspješno provedena u svakom pogledu, osim u pogledu predviđenog roka izvršenja, i da njezini rezultati i koristi koje ona pruža za dalji rad arhivske službe opravdavaju sredstva što su u nju uložena.

Ovu konstataciju potvrdio je i Arhivski savjet NR Hrvatske koji je na svojoj sjednici od 29. XII 1959. razmotrio izvještaj Državnog arhiva u Zagrebu i izvršio analizu rezultata akcije. Na osnovu te analize i prijedloga Državnog arhiva u Zagrebu Arhivski savjet je na istoj sjednici zaključio da se pristupi izvršenju ovih zadataka:

1) Akcija evidentiranja registratura zaključuje se danom 31. XII 1959. Ostatak nedovršenih poslova u vezi s evidencijom dovršit će arhivske ustanove u toku godine 1960. svaka na svojem području.

2) U svakoj arhivskoj ustanovi organizirati rad vanjske službe^e i odrediti službenika koji će te poslove obavljati, ako do sada nije određen.

3) Voditi u evidenciji registrature koje se nisu odazvale anketi popisivanja i građu u tim registraturama popisati.

4) Voditi računa jesu li anketom obuhvaćene sve važnije registrature, pa eventualno izostavljene naknadno anketirati.

5) Na temelju anketnog materijala i rada pod 2) i 3) ovih zaključaka što prije izraditi kartoteku arhivske i registraturne građe koja se nalazi izvan arhivske ustanove. Ta kartoteka treba da uđe među evidencije koje su obavezne za sve arhivske ustanove.

Dalje, pristupiti izradi opće kartoteke arhivskih fondova starijih od god. 1945. koji se nalaze izvan arhivskih spremišta.

6) Posjećivati registrature radi nadzora i to prvenstveno važnije, kojih građa bezuvjetno dolazi u obzir za preuzimanje u arhiv i kojih je građa ugrožena i nesređena.

7) Pri posjetu provjeravati, a po potrebi ispravljati i nadopunjavati podatke koji su uneseni u anketne formulare.

8) Posebno paziti na dalje pronalaženje arhivske građe starije od godine 1945. i građe organa vlasti, ustanova i organizacija likvidiranih poslije godine 1945.

9) Pronalaziti građu koja se nalazi u posjedu privatnih osoba, bez obzira kakvog je građa porijekla.

10) Preuzimati građu u arhivska spremišta, odnosno u sabirne centre, i to prvenstveno onu koja je vrednija po sadržaju i porijeklu, starija i više ugrožena.

11) Raditi na otklanjanju onih faktora i uvjeta koji građu ugrožavaju, ako je nije moguće preuzeti u arhivska spremišta i sabirne centre.

12) Obraćati pažnju na pisanu građu društvenih organizacija koje u vođenju administracije i manipuliranju spisima nisu vezane propisima.

13) Poticati škartiranja u registraturama gdje je to prema konkretnim prilikama moguće, a pogotovo tamo gdje je potrebno osloboditi prostor za građu koju treba čuvati.

14) Upotpuniti evidencije i popise arhivskih zbirki primljenih od muzeja, biblioteka, instituta i sl. i zatražiti ih od onih od kojih nisu primljeni.

15) Nadzirati rad poduzeća za otkup otpadaka i preprodavača arhivalija.

16) Tražiti primjenu kaznenih sankcija u slučaju nepropisnog uništavanja građe.

17) S obzirom na prednje tačke izraditi određeni godišnji plan obilazaka registratura imajući naročito u vidu privredne i društvene organizacije.

18) Državni arhiv u Zagrebu upoznat će republičke organe o odazivu na anketu i o stanju sredenosti registraturne građe u jedinicama njihova resora.

19) Poduzeti što hitnije mjere da se nesređena građa u registraturama sredi, a po potrebi zatražiti intervenciju nadležnog republičkog organa.

20) Razmotriti pitanje kako bi se po vertikalnoj liniji mogao pojačati nadzor na registraturama privrednih i društvenih organizacija.

21) Potaknuti brži rad na donošenju novih, cjelovitih propisa o registraturama koje su pitanje Arhivi već pokretali.

Pritom je potrebno imati u vidu također i privredne i društvene organizacije, kojih rad u registraturi, rukovanje i raspoložba registraturnom građom nisu pobliže regulirani nikakvim odredbama.

22) Održati seminar sa službenicima zaduženim za poslove vanjske službe u pojedinim arhivskim ustanovama.

23) Sa Sekretarijatom za opću upravu Izvršnog vijeća Sabora NRH razmotriti oblike suradnje.

Osim ovih zaključaka donesenih na osnovu prijedloga Državnog arhiva u Zagrebu Arhivski savjet NR Hrvatske unio je u svoje zaključke ovo:

1) Da bi se što uspješnije izvršio zadatak naveden u tački 8, treba izraditi kartoteku organa vlasti, ustanova i organizacija koje su postojale do godine 1945. na područjima pojedinih arhiva.

2) Zatražiti preko prosvjetnih organa da bi se na satovima administracije u učiteljskim školama uz pomoć arhivista upoznala omladina s važnošću čuvanja arhivske građe.

3) Preporučiti Savjetu za kulturu i nauku NRH da ove zaključke kao obavezne dostavi svima arhivskim ustanovama, kako bi ih one mogle uvažiti pri planiranju svojega rada u 1960. godini.

Savjet za kulturu i nauku NRH odobrio je program rada koji je sadržan u ovim zaključcima. Zaključke je dostavio arhivskim ustano-

vama da im posluže kao putokaz u organiziranju sistematskog rada na njihovu području.

Dalje je Savjet Državnom arhivu stavio u zadatak da u formi preporuka (okružnica) priredi kratka uputstva o čuvanju arhivske i registraturne građe organa vlasti i ustanova javnih službi, privrednih i društvenih organizacija.

Ta uputstva su izrađena i Savjet ih je dostavio republičkim organima vlasti i ustanovama i republičkim društvenim organizacijama. Preko njih uputstva su razasлана nižim organima, manjim ustanovama, privrednim i društvenim organizacijama.

Podaci i informacije prikupljene u toku akcije popisivanja, uputstva o čuvanju arhivske i registraturne građe, koja su razasлана posjednicima registratura, i zaključci Arhivskog savjeta NR Hrvatske čine osnovu za dalji uspješan rad referada vanjske službe pojedinih arhivskih ustnova.⁶

Popis registratura i registraturne građe proveden je godine 1957-1958. u Narodnoj Republici Srbiji.⁷ To je bio u nas prvi veći pothvat te vrste, pa se njegovi organizatori nisu mogli oslanjati na iskustva stečena u prošlosti. U provođenju ove akcije u Narodnoj Republici Hrvatskoj dobro su došla i iskorištavana su iskustva stečena u NR Srbiji. Ona su sada proširena novima koja su izložena u ovom prikazu. Do njih se došlo tokom jedne akcije drugačije organizirane i provedene nego u NR Srbiji. Iskustva Državnog arhiva u Zagrebu moći će također da posluže organizatorima ovakvih i sličnih akcija.

⁶ Pod vanjskom službom smatra se rad koji se pretežno vrši izvan arhivske ustanove: nadzor nad arhivskom i registraturnom građom izvan arhivskog spremišta, vođenje evidencije o toj građi i davanje informacija na osnovu tih evidencija; poduzimanje svih potrebnih mjera za očuvanje i zaštitu arhivske i registraturne građe izvan arhivskih spremišta, pronalaženje arhivskoj službi nepoznate građe i preuzimanje građe u arhivska spremišta; vođenje postupaka oko izlučivanja (škartiranja) bezvrijedne arhivske i registraturne građe koja se nalazi u posjednika registratura i suradnja s organima vlasti koji u svojoj nadležnosti nadziru kancelarijsko poslovanje i poduzimaju mjere da se ono unaprijedi. Ove poslove vrši posebna radna jedinica u arhivskoj ustanovi — referada za vanjsku službu.

⁷ O. Jačimović, Povodom popisa registratura i registraturske građe, Arhivist br. 3-4, Beograd 1957, str. 77-82.

V. Kolaković, Šta je pokazao pregled i popis arhivske građe u registraturama na teritoriju N. R. Srbije, Arhivist br. 1-2, Beograd 1958, str. 57-65.

Prilog.

Anketni formular 1.

KARTOTEKA USTANOVA, PODUZEĆA I ORGANIZACIJA¹

Naziv ustanove, poduzeća, organizacije:

Osnovana (odluka, broj, datum):

Adresa, telefon:

Rukovodilac registrature (da li je zasebno zadužen, škol. kvalifikacija, zvanje):

Organizacione promjene i izmjene naziva:

Današnji nadzorni organ:

Napomena:

(Molimo, da se radi čitkosti ispunjava pisaćim strojem)

Anketni formular 2.

KARTOTEKA REGISTRATURNE GRAĐE

Naziv registrature:

Postojeća registraturna građa:

1. spisa (broj fascikla, svežnja, dosjea, kutija i sl.)

što iznosi u tek. met. (kub. met.)²

a potječe iz god. (od - do)

2. pomoćnih knjiga (djelovodni protokoli, registri, indeksi) svezaka:

iz god. (od - do)

3. ostalih knjiga (brojevnici, dostavne knjige, zapisnici) svezaka:

iz god. (od - do)

4. specijalnih knjiga (blagajničke, financijske knjige) svezaka:³

iz god. (od - do)

Mjesto gdje se građa čuva (čija zgrada, pod čijim nadzorom, prostorije, police, prikladnost prostorija i zaštitne mjere):

Sređenost (da li je sređena i kako):

Vrsta građe:

Količina:

Kada je uništena (godina) i čijom odlukom (pismenom ili usmenom):

Na koji način:

Do sada preduzete mjere za sprečavanje uništavanja građe (kakve, preko koga, rezultati):

(Molimo, da se radi čitkosti ispunjava pisaćim strojem)

¹ Svaki formular je štampan na cijeloj stranici arka papira, a na poledini odštampane su upute za popunjavanje.

² Treba da glasi: što iznosi tek. met polica (kub. met.)

³ Razdioba uredskih knjiga (toč. 2, 3. i 4.) može se i drugačije provesti. (Npr. administrativne, financijske, specijalne). U zagradi rubrike 4. korisno je dodati: »gruntovne, matične« knjige. Nabranje u zagradama ovih triju rubrika treba ostaviti otvoreno stavljajući na kraju teksta u zagradi znak: ».....«.

Résumé

RECENSEMENT DU MATERIEL DES ARCHIVES ET DES REGISTRES DE LA REPUBLIQUE POPULAIRE DE CROATIE

L'article présente les activités qui eurent lieu lors du recensement du matériel des archives et des registres parus jusqu'à 1958 inclus et qui se trouve hors des dépôts d'archives sur tout le territoire de la R. P. de Croatie. L'entreprise a été déclanchée à l'initiative des Archives d'Etat de Zagreb, et a été effectuée pendant l'année 1959. Le Conseil pour la culture et les sciences de la R. P. de Croatie avait confié l'organisation de cette entreprise et le contrôle de son exécution aux Archives d'Etat de Zagreb, et c'est dans ce but que ces Archives avaient formé une Commission républicaine de 6 archivistes.

L'auteur présente l'organisation de ce recensement de tous les registres importants sur le territoire entier de la République de la manière suivante: a) nomination des commissaires d'arrondissement pour le recensement des registres et des autres matériaux écrits qui s'y trouvent, b) conférence avec ces commissaires et avec les directeurs des Archives régionales, travail de cette réunion et ses conclusions, c) tâches de ces commissaires d'arrondissement et de ces institutions d'archives, ainsi que la division de la République pour l'exécution du recensement, d) organes du pouvoir, institutions et organisations où a été effectué le recensement du matériel écrit, e) méthode de recensement, c'est-à-dire, manière de remplir les formulaires d'enquête (l'entreprise eut la forme d'enquête) et la façon d'effectuer les rapports pendant le recensement.

Plus loin l'auteur présente le cours de l'enquête pour le recensement des fonds des archives et des registres et les obstacles auxquels se heurtèrent les recenseurs.

Puis l'auteur présente les données numériques des résultats de l'action après sa clôture le 31. XII 1959. Ces données concernent la quantité, l'état et le classement du matériel des archives et des registres, la compétence et le travail des fonctionnaires qui manipulent ce matériel dans les organes du pouvoir, les institutions et les diverses organisations.

Ensuite vient l'analyse de la qualité des réponses données dans les formulaires de l'enquête et le compte-rendu de la réussite partielle de l'essai d'obtenir les données du matériel des Archives qu'il faudrait prendre en dépôt dans les institutions d'Archives ainsi que les données des collections de manuscrits dans les musées, bibliothèques et instituts.

En conclusions l'auteur de l'article insiste sur le fait que par cette enquête effectuée brillamment pour la première fois dans la R. P. de Croatie, on a obtenu des données d'orientations fondamentales sur la qualité, le genre, la vétusté, l'état, le classement et la situation du matériel des Archives et des registres, qui se trouvent en dehors des dépôts d'archives sur le territoire entier de la République. Ces données constitueront une base solide pour les plans des travaux futurs et l'amélioration du service d'Archives. Les nombreux contacts qui ont été effectués pendant l'organisation et l'exécution de l'entreprise par les fonctionnaires d'archives et les commissaires d'arrondissement pendant leurs voyages officiels, les visites fréquentes aux greffes ainsi que les consultations effectuées avec les dirigeants du recensement contribuèrent également à une propagande importante pour le service des Archives.

La fin de l'article dénombre les tâches qui présentent devant le service des Archives en se basant sur les résultats obtenus des analyses de l'entreprise.

Pièce jointe: Les formulaires d'enquête I et 2 qui devaient être remplis par les détenteurs de matériel d'Archives ou de registres.